

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/193/2020
Identifikačné číslo spisu:	6415208554
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6415208554.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. N., bývajúceho v Y, D. námestie X/X, R. XXX, právne zastúpeného SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 13, IČO: 52 826 791, proti žalovanému: Mesto Kremnica, so sídlom Štefánikovo námestie 1/1, Kremnica, IČO: 00 320 781 zastúpenému JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej 7, o uloženie povinnosti zdržať sa konania a iné, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom sp. zn. 12C/252/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. septembra 2019 sp. zn. 11Co/271/2018 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. júla 2018 č. k. 12C/252/2015-157 rozhodol o veci samej tak, že uložil žalovanému povinnosť zdržať sa všetkého, čím by vážne ohrozoval výkon práv žalobcu prenikaním povrchovej, dažďovej, podpovrchovej, spodnej vody, pádom múru a zeminy z CKN parc. č. XXX a z CKN parc. č. XXX k. ú. Y vo vlastníctve žalovaného, na CKN parc. č. XXX/X, CKN parc. č. XXX a CKN parc. č. XXX/X k. ú. Y, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu (výrok I.), povinnosť úplne odstrániť vlastný pevný odpad z CKN parc. č. XXX/X, CKN parc. č. XXX. a CKN parc. č. XXX/X k. ú. Y, v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II.), povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 12.898,24 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.), konanie o žalobe žalobcu, ktorým sa domáhal alternatívnych plnení v znení: k prvému výroku v znení: Žalovaný sa zaväzuje vyplatiť žalobcovi sumu 92.844,47 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; k druhému výroku v znení: Žalovaný je povinný vyplatiť žalobcovi sumu 5.000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; k tretiemu výroku v znení: Žalovaný je povinný vyplatiť žalobcovi sumu vo výške škody 25.796,47 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti

rozsudku konanie zastavil (výrok IV.) a do zvyšku žalobu žalobcu zamietol (výrok V.).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca v žalobe tvrdil, že žalovaný ho nad mieru primeranú pomerom obťažuje presakovaním povrchovej dažďovej, podpovrchovej spodnej vody; presakovaním vody z parciel žalovaného CKN parc. č. XXX a CKN parc. č. XXX spôsobuje žalobcovi škodu na jeho nehnuteľnostiach. Dochádza k podmáčaniam parciel v jeho vlastníctve, ako aj k podmáčaniam jeho stavieb. Oporný múr postavený na parcele č. XXX je dlhodobo v zlom stave, žalovaný zanedbával jeho údržbu, v minulosti došlo v časti k jeho zrúteniu na parcelu žalobcu. Múr tak neplní svoju funkciu, nezabraňuje ďalšiemu zosúvaniu zeminy. Žalovaný ho pritom ohrozuje aj prenikaním splaškovej vody z kanalizácie. Komisia žalovaného už v roku 1995 konštatovala pretekajúce splaškových vôd. Žalobca sa zároveň domáhal uloženia povinnosti žalovanému, aby odstránil vlastný pevný odpad z parciel CKN č. XXX/X, XXX a XXX/X. Žalobca sa v podanej žalobe domáhal aj zaplata škody od žalovaného vo výške 27.796,47 Eur, ktorá bola spôsobená žalovaným nielen pádom múru, ale aj pretekaním vody a podmývaním. Došlo k poškodeniu schodišťa s dvoma stenami koridoru do vchodu národnej kultúrnej pamiatky, stojaceho na parcele č. XXX vo vlastníctve žalobcu.

1.2. Súd prvej inštancie aplikoval na vec ustanovenia § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, 3, § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka; ustanovenia § 149, § 150 ods. 1, § 151 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Vo vzťahu k neoprávneným zásahom do vlastníckeho práva poukázal na rozhodnutia vyšších súdov (rozhodnutie R 37/1985, R 45/1986, R 3/1988 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2746/2012) a konštatoval, že vlastníč veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozil výkon jeho práv zásahmi, t. j. prenikaním nejakých účinkov z jedného pozemku na susedný pozemok. Pojem „mieru primeranú pomerom“ a „vážne ohrozenie výkonu práva“ treba vykladať objektívne. Návrhom na začatie občianskeho súdneho konania smerujúcim proti vlastníčkovi sa navrhovateľ môže úspešne domáhať len vydania rozsudku, ktorým by žalovanému vlastníčkovi bola uložená povinnosť zdržať sa presne vymedzeného rušenia, nie však už povinnosť konať niečo pozitívne. Primeranosť zásahu do vlastníckeho práva, takisto ako vážne ohrozenie výkonu práva v zmysle § 130a ods. 1 Občianskeho zákonníka (teraz § 127 ods. 1) treba hodnotiť so zreteľom na všetky okolnosti prípadu zásadne z objektívnych hľadísk. Nemožno vylúčiť, aby sa prihliadlo aj na okolnosti tkvajúce v osobe alebo pomeroch vlastníka, ktorý sa ochrany proti neoprávnenému zásahu domáha. Prostredníctvom rozhodnutia vydaného v režime § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno ukladať žalovanému konkrétny spôsob jeho konania. Zmyslom rozhodnutia súdu je zabrániť vzniku závažného stavu, ktorý by predstavoval obťažovanie nad mieru primeranú pomerom. Je na žalovanom, akým konkrétnym spôsobom splní povinnosť zdržať sa obťažovania žalobcu a aké konkrétne opatrenia zvolí.

1.3. Pokiaľ ide o neprimerané zásahy žalovaného do vlastníckeho práva žalobcu, prvoinštančný súd konštatoval, že výsluchom žalobcu, ako aj vykonaním ohliadky na mieste samom zistil, že žalovaný žalobcu obťažuje konaním uvedeným vo výroku napadnutého rozhodnutia; výsledkom obťažovania je pád časti múru žalobcu, ako aj škoda na majetku žalobcu. Zmyslom rozhodnutia súdu je zabrániť vzniku závažného stavu; je na žalovanom, akým konkrétnym spôsobom splní povinnosť zdržať sa vážneho ohrozenia výkonu práva žalobcu a aké konkrétne opatrenia zvolí. Generálna klauzula obsiahnutá v § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje dve skutkové podstaty, a to obťažovanie iného a vážne ohrozenie výkonu jeho práv. Rozdiel medzi ohrozením výkonu práv a obťažovaním iného spočíva v tom, že ohrozenie sa týka priamo výkonu práv chráneného subjektu alebo dokonca jeho existencie; obťažovanie vlastnému výkonu práva nebráni, robí ho však obtiažnym alebo nepríjemným. Ak v dôsledku konania vlastníka dochádza k vážnemu ohrozeniu vlastníckeho práva iného, spočívajúceho v poškodzovaní veci, ide o neoprávnený zásah bez ohľadu na to, či tento zásah prekračuje mieru primeranú pomerom. Žalobca v spore preukázal, že v dôsledku imisíi došlo k vážnemu ohrozeniu výkonu jeho práva na parcelách CKN č. XXX/X, č. XXX a č. XXX/X. Už samotný vstup na parcely č. XXX/X a č. XXX nie je bezpečný, nachádza sa na nich nahromadený materiál, zemina, kamenivo z múru, nie je zabezpečená stabilita zvyšku oporného múru, nie je ich možné za súčasného stavu akýmkoľvek spôsobom užívať. Materiál zo spadnutého múru sa nachádza aj na parcele č. XXX/X, ktorej užívanie je značne sťažené, prístup a využívanie priláhlých garáží nie je možný. Súd z listinného dôkazu - znaleckého posudku č. 08/2016 znalca Ing. Ľubomíra Dibdiaka zistil, že poškodenie a zrútenie oporného múru a následné vytvorenie násypu pozdĺž oporného múru zvýšilo množstvo vody v podlaží domu, ktorá následne vzlínala do murovaných stien a podláh v dome žalobcu. Bol konštatovaný aj

prienik vody cez poškodený a zrútený múr do násypu a podlažia. Takýmto spôsobom došlo k vážnemu ohrozeniu výkonu práv žalobcu; otázka miery primeranej pomerom je tak bezvýznamná. Vzhľadom k tomu, že okresný súd zistil neoprávnený zásah v zmysle § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v tejto časti žalobe v rozsahu zdržania sa všetkého, čím by žalovaný vážne ohrozoval výkon práv žalobcu prenikaním povrchovej dažďovej, podpovrchovej, spodnej vody, pádom múru a zeminy z CKN parc. č. XXX a CKN parc. č. XXX pre k. ú. Y. na parcely CKN č. XXX/X, č. XXX a č. XXX/X pre k. ú. Y..

1.4. Pokiaľ žalobca žiadal žalovanému uložiť povinnosť upraviť do pôvodného stavu parcely vo vlastníctve žalobcu CKN č. XXX/X, č. XXX a XXX/X pre k. ú. Kremnica až do úrovne spodku susediacej parcely CKN č. XXX/X, bolo nesporné, že na predmetných parcelách žalobcu sa nenachádzal len pevný odpad žalovaného, ale aj iných subjektov (z fary). Nakoľko žalobca v zmysle uvedeného žalobu neupravil, uplatnený nárok na uloženie povinnosti žalovanému upraviť parcely do pôvodného stavu nebol dôvodný tak, ako nebol dôvodný jeho nárok na úpravu v takom rozsahu, aby žalobcovi nebol znemožnený vstup do garáže. Preto okresný súd zaviazal žalovaného povinnosťou úplne odstrániť vlastný pevný odpad z CKN parcely č. XXX/X, parcely č. XXX a parcely č. XXX/X pre k. ú. Y. a v prevyšujúcej časti žalobu rovnako zamietol.

1.5. Žalobca uplatnil aj nárok na náhradu škody. Súd prvej inštancie poukázal na predpoklady vzniku občianskoprávnej zodpovednosti. Konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že odpad nachádzajúci sa na parcele č. XXX vznikol dôsledkom pádu časti oporného múru žalovaného; žalovaný nerozporoval protiprávny úkon, spôsobenie škody ani príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou čo do časti jeho vlastného odpadu. Súd v rámci ohliadky zistil, že pevný odpad žalovaného z oporného múru sa nachádza na parcele č. XXX/X ako aj na časti parcely č. XXX/X. Žalobca ako poškodený požiadal uhradiť škodu uvedením do predošlého stavu, a preto súd žalobe žalobcu v tejto časti vyhovel. Domáhal sa však aj uloženia povinnosti žalovanému poskytnúť mu sumu 25.796,47 Eur na opravu schodišťa s dvoma krátkymi stenami koridoru do vchodu národnej kultúrnej pamiatky stojaceho na parcele č. XXX v k. ú. Y., vo vlastníctve žalobu, poškodeného dlhodobou nečinnosťou žalovaného a jeho vinou. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca v spore preukázal zodpovednosť žalovaného za škodu aj príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a protiprávnym konaním žalovaného, a to listinným dôkazom - znaleckým posudkom Ing. Dibdiaka, ktorý bol vypracovaný v inom spore. Znalecký posudok sa zaoberal aj dôvodmi poškodenia domovej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, postavenej na CKN parc. č. XXX. Zo záverov posudku vyplýva, že vlhnutie ostatných murovaných stien a podláh suterénu, a teda aj v časti schodišťa s dvomi stenami koridoru do vchodu národnej kultúrnej pamiatky, sú v rozsahu 50% spôsobené zrútením oporného múru a následným zosuvom zeminy na obvodovú stenu a v rozsahu 50% sú spôsobené tým, že uvedené existujúce stavebné konštrukcie neboli nijako izolované proti zemnej vlhkosti a spodnej vode. Žalovaný na svoje tvrdenia žiaden dôkaz nepredložil. Na základe uvedeného okresný súd považoval žalobu na náhradu škody za dôvodnú čiastočne, nakoľko žalobca v spore nepreukázal úplnú zodpovednosť žalovaného. Ním predložený listinný dôkaz preukázal zodpovednosť žalovaného v rozsahu 50%. Z uvedeného dôvodu vo vzťahu k náhrade škody súd žalobcovi priznal náhradu vo výške 12.898,24 Eur a vo zvyšku jeho žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu i žalovaného rozsudkom z 12. septembra 2019 sp. zn. 11Co/271/2018 rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne zmenil (výroky III., IV.) a čiastočne potvrdil (výrok I. v rámci formálnej zmeny, výrok II.).

2.1. Uviedol, že preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky odvolateľov, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel v prevažnej časti skutkových záverov k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil.

2.2. Pokiaľ ide o odvolanie strán sporu proti výroku I. napadnutého rozsudku, ktorým okresný súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa všetkého, čím by vážne ohrozoval výkon práv žalobcu prenikaním povrchovej, dažďovej, podpovrchovej, spodnej vody, pádom múru a zeminy z CKN parc. č. XXX a z CKN parc. č. XXX k. ú. Y. vo vlastníctve žalovaného, na CKN parc. č. XXX/X, CKN parc. č. XXX a CKN parc. č. XXX/X k. ú. Y., ktoré sú vo vlastníctve žalovaného; tieto odvolania nepovažoval odvolací súd za dôvodné. Právne závery prvoinštančného súdu v tejto časti sú súladné s vykonaným dokazovaním, čo je zistiteľné z obsahu spisu. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania

správne aplikoval ustanovenie § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, konštatoval, že zo strany žalovaného došlo k vážnemu ohrozeniu výkonu vlastníckych práv žalobcu. Je nesporné, že v priebehu zimného obdobia 2010/2011 došlo k zrúteniu časti oporného múru a zosuvu zeminy z pozemkov patriacich žalovanému, a to na pozemky vo vlastníctve žalobcu. Odvolací súd je názoru, že k zásahu do vlastníckeho práva žalobcu nedošlo len okamihom zrútenia oporného múru medzi pozemkami vo vlastníctve žalobcu a žalovaného, ale aj následným okamihom zosuvu zeminy (ku ktorému môže dochádzať aj priebežne), keďže pôda prirodzene podlieha rôznym prírodným vplyvom vrátane gravitácie a pri jej pohybe volí cestu najmenšieho odporu (ktorý pôdna prikrývka stratila v dôsledku pádu oporného múru). Nevyhnutne došlo aj k zmene odtokových pomerov v dôsledku pádu zeminy a vytvorenia „svahu“ z padnutej zeminy. Takáto zmena odtokových pomerov spôsobuje, že voda z pozemku vo vlastníctve žalovaného môže prenikať, a podľa tvrdenia žalobcu a skutkových zistení aj preniká na pozemky vo vlastníctve žalobcu. I keď oporný múr nemal vode zádržnú funkciu, s čím odvolací súd môže súhlasiť, nič to nemení na konštatovaní o tom, že vyrovnaním terénu a jeho iným spádovaním ako je to v súčasnosti (po strate opornej funkcie múru) k zmene odtokových pomerov aspoň čiastočne, spôsobom zakladajúcim dôvodnosť nároku podľa ustanovenia § 127 ods.1 Občianskeho zákonníka, dochádza. Dôvodné je aj uloženie povinnosti zdržať sa všetkého, čím by žalovaný vážne ohrozil výkon práv žalobcu prenikaním podpovrchovej a spodnej vody z jeho pozemkov na pozemky žalobcu. Podzemnou vodou je v danom konkrétnom prípade aj tá voda, ktorá voľne neodtiekla z pozemkov žalovaného a ktorá vsiakla do pôdneho prostredia. Je technicky prijateľné, že aj táto podzemná voda po páde oporného múru volí cestu najmenšieho odporu a preniká na pozemky vo vlastníctve žalobcu. Keďže ide o dlhodobý, dokonca až trvalý stav, rozhodnutie súdu prvej inštancie je aj v tomto rozsahu správne. Odvolací súd však prihliadol na tvrdenie žalovaného o tom, že parcela ČKN č. XXX pre k. ú. Y. neexistuje v dôsledku jej rozdelenia na parcely ČKN č. XXX/X a č. XXX/X. Uvedené je zistiteľné z listu vlastníctva z verejne dostupných databáz. Z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok vo výroku I. formálne zmenil tak, že namiesto pôvodnej parcely č. XXX. v zmenenom výroku uviedol parcelu č. XXX/X a parcelu č. XXX/X tak, aby rozhodnutie bolo aj vykonateľné.

2.3. Súd prvej inštancie druhou výrokovou vetou rozsudku žalovanému uložil povinnosť úplne odstrániť vlastný pevný odpad z ČKN parc. č. XXX/X, ČKN parc. č. XXX a ČKN parc. č. XXX/X k. ú. Y. Žalovaný predmetný výrok napadol v časti, v ktorej mu bola uložená povinnosť úplne odstrániť vlastný pevný odpad z parciel ČKN č. XXX/X a č. XXX/X, proti povinnosti odstrániť vlastný pevný odpad z parcely ČKN č. XXX nenamietal. Tvrdil, že iný odpad ako súť a zemina zo zrúteného múru nemá pôvod u neho, poukázal tiež na to, že z hľadiska logiky, princípov gravitácie odpad na parcelách č. XXX/X a č. XXX/X nemôže pochádzať zo zrúteného múru. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, pokiaľ ide o odstránenie vlastného pevného odpadu, založil na konštatovaní, že na mieste sa nachádza aj iný odpad, od žalovaného nepochádzajúci (uviedol odpad z fary). Odvolací súd uvádza, že tvrdenie žalobcu o tom, že žalovaný je vlastníkom, resp. správcom fary, žalovaný nenamietal. V zmysle uvedeného aj odvolací súd považoval prípadný stavebný odpad z fary a farskej záhrady za vlastný odpad žalovaného.

2.4. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody, ktorý súd prvej inštancie priznal žalobcovi vo výške 12.898,24 Eur, výšku skutočnej škody žalobca preukazoval listinným dôkazom - posudkom znalca Ing. Dibiaka, krycím listom rozpočtu zo dňa 29. marca 2015 a rozpočtom s výkazom výmer vypracovaným Ing. Miroslavom Plevkom. Účelom rozpočtovaných opráv malo byť uvedenie nehnuteľnosti (stavby) do pôvodného stavu. Takýto spôsob vyčíslenia škody zodpovedá aj zásadám spravodlivosti; nebolo by spravodlivé, aby žalobca najprv finančné prostriedky v nemalej výške na opravu nehnuteľnosti vynaložil a potom ich náhradu požadoval od žalovaného, ktorý mal škodu spôsobiť. Zo záverov uvedených v posudku vyplýva príčinná súvislosť medzi udalosťou zakladajúcou nárok na náhradu škody (zrútenie oporného múru a zosuv sutiny a zeminy na obvodový múr stavby žalovaného) a vyčíslenou škodou. Znalec konštatoval, že vlhnutie obvodovej murovanej steny suterénu pozdĺž oporného múru je v rozsahu 75% spôsobené zrútením oporného múru a následným zosuvom zeminy na obvodovú stenu a v rozsahu 25% je spôsobené tým, že existujúca obvodová murovaná stena pozdĺž oporného múru nebola nijako izolovaná proti zemnej vlhkosti a spodnej vode. Vlhanie ostatných murovaných stien a podláh suterénu je v rozsahu 50% spôsobené zrútením oporného múru a následným zosuvom zeminy na obvodovú stenu, v rozsahu 50% je spôsobené tým, že uvedené existujúce stavebné konštrukcie neboli nijako izolované proti zemnej vlhkosti a spodnej vode. Odvolací súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že sú naplnené všetky predpoklady pre vznik občianskoprávnej zodpovednosti

žalovaného za škodu. Okresný súd však pochybil, pokiaľ rozdelil zodpovednosť za škodu pomerom 50% na strane žalobcu a na strane žalovaného. V prihliadnutí na škodu, ktorú žalobca v spore uplatnil a ktorá vznikla na obvodovej murovanej stene suterénu pozdĺž oporného múru mal zodpovednosť žalovaného určiť na 75%. Skutočnosť, že po vyhlásení napadnutého rozhodnutia strany sporu považovali v inom konaní potrebné doplniť závery znaleckého posudku a položili znalcom konkrétne otázky, resp. predložili stanovisko k znaleckému posudku, nemôže mať relevanciu, najmä pokiaľ v konaní pred súdom prvej inštancie ďalšie dokazovanie (doplnením posudku, výsluchom znalca) nenavrhovali. Odvolací súd rozsudok okresného súdu v tretej výrokovej vete preto zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 19.347,36 Eur a vo štvrtjej výrokovej vete tak, že žalobu v časti nároku na náhradu škody 6.449,12 Eur zamietla.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolateľ nesúhlasí s postupom odvolacieho súdu, ktorý nerešpektoval § 384 ods. 1 CSP, keď výrokom III. napadnutého rozsudku zmenil prvoinštančný rozsudok na tom základe, že v bodoch 13.6. a 13.8. rozsudku prehodnotil skutkové závery súdu prvej inštancie o rozsahu jeho zodpovednosti za škodu na častiach nehnuteľnosti žalobcu, resp. prehodnotil to, za aké časti poškodenej nehnuteľnosti sa žalobca domáha náhrady škody. Pokiaľ teda odvolací súd prehodnotil skutkový stav, teda dospel k tomu, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, bolo jeho povinnosťou zopakovať v potrebnom rozsahu dokazovanie, s čím podľa § 385 ods. 1 CSP súvisí zákonná povinnosť nariadiť pojednávanie. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd SR i v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/111/2017. Dovolateľ v súvislosti s argumentáciou o nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu namietal i to, že odôvodnenie o zmene rozsahu zodpovednosti, uvedené v bode 13.8. rozsudku, nie je zrozumiteľné, ani presvedčivé, nie je v ňom vôbec ustálené, či škoda na schodišti a dvoch stenách koridoru je podraditeľná pod škodu s rozsahom znalcom označenej zodpovednosti z jeho strany v rozsahu 50% alebo 75% (keď napr. schodište nie je možné považovať za stenu suterénu). A najmä pokiaľ ide o vstupný koridor do suterénu, ten sa v posudku vôbec nespomína a taktiež ani otázka rozsahu a príčin jeho poškodenia. Odôvodnenie výroku II. rozsudku neobsahuje ani základné právne posúdenie, na ktorom súd založil svoje rozhodnutie. Právne posúdenie nároku žalobcu, na ktorom súdy založili výrok II., zostalo nejasné a neodôvodnené, čím je v tejto časti nepreskúmateľné. Nepreskúmateľnou je i otázka jeho pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k pozemkom a múru, lokalizovaných vo farskom dvore, ktorý neužíva a nespravuje, tieto prenajíma cirkvi. Výrokom III. bol zaviazaný na náhradu škody žalobcovi bez toho, aby bol presne pomenovaný protiprávny úkon na jeho strane. Oporný múr nespadol na základe jeho konania ale vplyvom poveternostných a fyzikálnych zákonov. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal tým, že znalecký posudok sa vôbec nezaoberala poškodením vstupného koridoru a schodišťa, nie je zrejmé, prečo ho oba súdy tak nekriticky prevzali a bez bližšieho skúmania aplikovali na toto konanie. Odvolací súd nevenoval pozornosť ani podstatnej námietke nepreukázania príčinnej súvislosti medzi pádom oporného múru na pozemok žalovaného v roku 2010 a zborením vstupného koridoru na nehnuteľnosti žalobcu v roku 2013.

3.1. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval zároveň i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa žalovaného sa odvolací súd pri svojom rozhodovaní odklonil od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/68/2008, publikované ako judikát R 38/2010, keď nárok žalobcu posúdil podľa § 127 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Právnu otázku uplatneného dovolacieho dôvodu dovolateľ definuje nasledovne: „Je možné imisie, pri ktorých by malo ísť o priame zásahy do vlastníckeho práva povrchovou, podpovrchovou, dažďovou a spodnou vodou, právne kvalifikovať ako nárok podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka?“.

3.2. Podľa dovolateľa rozhodnutie záviselo tiež od právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, t. j. od dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1. písm. b/ CSP. Právnu otázku daného dovolacieho dôvodu dovolateľ definuje nasledovne: „Je možné právne kvalifikovať umiestnenie stavebného materiálu a odpadu na pozemku vo vlastníctve žalobcu ako nárok na náhradu škody uvedením veci do pôvodného stavu?“.

3.3. Žalovaný požiadal (aj) o odloženie vykonateľnosti výroku III. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu insolventnosti žalobcu a tým v prípade úhrady mu prisúdenej sumy a následnému

vyhoveniu dovolaniu je viac ako pravdepodobné, že by žalobca uhradenú sumu nevrátil.

3.4. Zároveň požiadal dovolací súd, aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. (t. j. okrem časti negatívneho výroku ohľadne pádu múru a zeminy vo vzťahu k pozemku s parc. č. C-KN 521), výroku II. (okrem časti výroku ohľadne povinnosti odstrániť pevný odpad z pozemku s parc. č. C-KN 521), výroku III. v celom rozsahu, vrátane závislých výrokov o náhrade trov konania sporových strán a štátu a vec vrátil súdu prvej inštancie v týchto častiach na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že v plnom rozsahu odvoláva na svoje písomné vyjadrenie zo dňa 30. septembra adresované odvolaciemu sudu, ktoré môže plne slúžiť ako zásadné vyjadrenie k dovolaniu žalovaného. Navyiac zdôraznil, že celé odôvodnenie dovolania nie je meritórne k veci, ale čisto procesné, pričom žalovaný zabúda, že protiprávny úkon z jeho strany nenastal konaním, ale jeho nekonaním. Pasívna legitímácia žalovaného je daná jeho vlastníckym právom k horným susediacim pozemkom, ktoré i keď prenajíma, ich vlastníkom je naďalej. Pokiaľ žalovaný napáda nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, pravdepodobne nevie čítať s porozumením. Navrhol, aby dovolací súd potvrdil rozsudok v napadnutom rozsahu a priznal mu náhradu trov konania. Dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné, prípadne zamietol ako nedôvodné.

5. Žalovaní vo svojom stanovisku k vyjadreniu žalobcu k jeho dovolaniu žiadali naň neprihliadať, vzhľadom na jeho podanie zjavne po uplynutí súdom stanovenej lehoty s odkazom na § 436 ods. 3 veta druhá CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), vychádzajúc z argumentácie žalovaného (bod 3.4.), nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého výroku III. rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

12.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

12.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

14. V danom prípade žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď namieta, že postupom súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že odvolací súd zmenou výroku III. rozsudku prvoinštančného súdu prehodnotil skutkové závery o rozsahu zodpovednosti za škodu na častiach nehnuteľnosti žalobcu, resp. prehodnotil to, za aké časti poškodenej nehnuteľnosti sa žalobca domáha náhrady škody (body 13.6. a 13.8. rozsudku). Odvolací súd dospel k inému zisteniu skutkového stavu, a to bez akéhokoľvek dokazovania a bez toho, aby mal možnosť sa vo veci k tomuto vyjadriť; pri rozhodovaní nerešpektoval ustanovenia § 383, § 384 ods. 1 CSP.

15. Podľa ustanovenia § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. (§ 384 ods. 1 CSP) Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. (§ 385 ods. 1 CSP)

16. Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP),

sa vzťahuje na skutkové zistenia uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. V prejednávanej veci vo vzťahu k posudzovaniu rozsahu zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú na žalobcom vymedzených častiach nehnuteľnosti, ktorú vlastní, konkrétne schodišťa s dvomi stenami koridoru do vchodu nehnuteľnosti, odvolací súd skutkové zistenia súdu prvej inštancie nijako nespochybnil (bod 26. a 27. odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu a žalovaným namietaný bod 13.6. a 13.8. napadnutého rozsudku, v ktorých oba sudy len konštatovali, že zo znaleckého posudku vyplýva okrem posudzovaného poškodenia, i poškodenie ostatných stien a podláh suterénu posudzovanej nehnuteľnosti).

16.1. Sudy nižších inšancií pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu škody zhodne aplikovali § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je nedovolené konanie, škoda, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody a prezumované zavinenie, pričom zásadne platí, že škodca zodpovedá za škodu len v tom rozsahu, v akom ju spôsobil zavineným porušením povinnosti. V rozsahu, v akom sa na vzniku škody podieľali iné okolnosti, a v rozsahu, v akom bola škoda spôsobená zavinením poškodeného, nie je daná zodpovednosť škodcu. Ak bola škoda spôsobená aj (alebo výlučne) zavinením poškodeného, v rozsahu tohto zavinenia je vylúčená zodpovednosť žalovaného (škodcu). Ide teda o určenie vzájomného vzťahu medzi konaním poškodeného a škodcu a stanovenie podielu, ktorým sám poškodený prispel ku škodlivému následku. Zásadne sa vychádza z miery zavinenia každého z nich a zvažovať treba všetky príčiny vzniku škody, spočívajúce ako v konaní škodcu tak v konaní poškodeného, a rovnako ako u škodcu možno aj u poškodeného zohľadňovať len také protiprávne konanie, ktoré bolo príčinou (jednou z príčin) vzniku škody. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že i keď súd prvej inštancie zistil skutkový stav dostatočne a správne, uvedené právne východiská neuplatnil postačujúco, čo viedlo k nesprávnym právnym záverom o rozsahu spoluzavinenia poškodeného (žalobcu) na vzniku škody predstavujúcej nutnosť opravy poškodeného schodišťa s dvomi stenami koridoru do vchodu žalobcovej nehnuteľnosti (spoluzavinenie žalobcu podľa odvolacieho súdu bolo 25%, oproti súdom prvej inštancie určeného zavinenia v rozsahu 50%).

16.2. Žalovaný namietal prehodnotenie skutkových okolností odvolacím súdom i vo vymedzení poškodenia nehnuteľnosti, za ktoré poškodenie si žalobca uplatňuje náhradu škody, pričom poukázal na body 13.6. a 13.8. napadnutého rozsudku. Treba mať ale na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s preskúmaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z rozsudku súdu prvej inštancie pritom jednoznačne vyplýva, že žalobca žiada nárok na náhradu škody z dôvodu nutnosti opravy schodišťa s dvomi stenami koridoru do vchodu jeho nehnuteľnosti postavenej na parc. č. 521 k. ú. Kremnica, pre porušenie povinnosti žalovaného ako vlastníka pre nekonanie (bod 26. odôvodnenia). Konštatovaním navlhnutia murovaných stien a podlahy suterénu nehnuteľnosti žalobcu, z dôvodu poškodenia a zrútenia oporného múru žalovaného a následným zosuvom zeminy na obvodovú stenu domu žalobcu a tiež nezrealizovania izolácie proti zemnej vlhkosti a spodnej vode obvodovej murovanej steny domovej nehnuteľnosti pozdĺž oporného múru, v napadnutom rozsudku (bod 13.6. odôvodnenia), vyplýva prebratie skutkových zistení súdu prvej inštancie z vykonaného dokazovania znaleckým posudkom o vlhnutí suterénu nehnuteľnosti žalobcu i v časti schodišťa s dvoma stenami koridoru do vchodu nehnuteľnosti, ktoré vlhnutie je sčasti spôsobené práve zrútením oporného múru žalovaného a následným zosuvom zeminy na obvodovú stenu nehnuteľnosti žalobcu (bod 27. odôvodnenia), ktoré skutkové zistenia následne odvolací súd už len odlišne právne posudzuje v otázke určenia rozsahu spoluzodpovednosti sporových strán za vzniknutú škodu (bod 13.8. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Ostatné zistené poškodenia nehnuteľnosti (t. j. vlhnutie aj ostatných murovaných stien a podláh nehnuteľnosti), sudy v danej veci neposudzovali, ako sa mylne dovolateľ domnieva.

16.3. Odvolací súd sa tak so skutkovými závermi súdu prvej inštancie stotožnil, za nesprávny považoval postup súdu prvej inštancie len pri právnom posúdení zisteného skutkového stavu, čo bolo dôvodom zmeny jeho rozhodnutia, preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Keďže odvolací súd nezistil ani existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania (§ 384 ods. 2 a 3 CSP) a pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny

proces, a preto žalobkyňa uvedenú námietku v dovolaní vytýka neopodstatnene.

16.4. Z uvedeného potom vyplýva, že v prejednávanej veci dokazovanie vykonával výlučne súd prvej inštancie, ktorý dôkazy aj hodnotil a ustálil skutkový stav. Odvolací súd nevykonával dokazovanie, neprehodnocoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, nemohol teda dospieť k inému zisteniu skutkového stavu, ako to tvrdí žalovaný. Dovolacia námietka žalovaného o nerešpektovaní § 383 a § 384 ods. 1 CSP tak nedopadá na prejednávaný spor, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania.

17. Dovolateľ v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP tiež namieta, že odvolací súd riadne a dostačujúco neodôvodnil svoje rozhodnutie (§ 393 ods. 2 CSP). Predovšetkým nesúhlasí s odôvodnením spôsobu prerozdelenia mieri spoluzodpovednosti strán sporu (polemizuje s určením mieri vlastnej zodpovednosti s argumentáciou, že schodište a vstupný koridor nie je možné považovať za stenu suterénu a otázka rozsahu a príčin ich poškodenia sa v posudku vôbec nespomína). Odôvodnenie výroku II. rozsudku podľa žalovaného neobsahuje základné právne posúdenie. Nepreskúmateľnou je i otázka pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k pozemkom a múru, ktoré sú v prenájme cirkvi a vo vzťahu k výroku III. namieta zaviazanie k náhrade škody bez toho, aby bol presne pomenovaný protiprávny úkon, ktorého sa mal dopustiť.

17.1. V preskúmvanej veci uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, v súvislosti s namietaným zmätočným a nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd nepovažuje za opodstatnený, nakoľko odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Dovoláním napadnuté odvolacie rozhodnutie je z hľadiska nosných právnych záverov jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. V odôvodnení rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií uviedli obsah podstatných skutkových tvrdení sporových strán a dôkazov vykonaných v konaní, ako aj uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň z rozhodnutí vyplývajú príslušné zákonné ustanovenia, ktoré na vec aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

17.2. Aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Nemožno preto považovať za porušenie práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Nižšie súdy správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležité rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. V neposlednom rade dovolací súd dodáva, že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

17.3. Dovolací súd pripomína, že nepreskúmateľnosť (nedostatok dôvodov) rozhodnutia nezakladá bez ďalšieho zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá spôsobuje odňatie spravodlivosti. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces.

17.4. K vytýkaným nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozsudku žalovaným (bod. 17. tohto odôvodnenia) dovolací súd poznamenáva, že napadnutý rozsudok bez možných pochybností určil 75 % - nú mieru zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalovanému na schodišti s dvomi stenami koridoru do vchodu nehnuteľnosti v jeho vlastníctve, spôsobenú vlnutím podlahy suterénu a

obvodových múrov nehnuteľnosti (bod 13.8. veta druhá v spojení s bodom 13.6. a 13.7. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku (bod 27.) vyplýva, že zo znaleckého posudku vyplývajú odborné závery týkajúce sa dôvodov poškodenia domovej nehnuteľnosti žalobcu, z ktorých zistení súd vychádzal pri právnom posúdení, ktoré zistenia odvolací súd prebral len ich odlišne právne posúdil (bod 13.6., 13.7., 13.8. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odôvodnenie právneho posúdenia uloženia povinnosti žalovanému odstrániť vlastný pevný odpad z parc. č. 522/3, parc. č. 521 a 520/4 (odvolacím súdom potvrdený výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie) i keď je stručné, z prvoinštančného rozsudku vyplýva (bod 25. v spojení s bodom 24. jeho odôvodnenia), s ktorým právnym posúdením sa odvolací súd stotožnil, pričom ho rozvinul vo vlastnom rozhodnutí (bod 12.). S namietaním pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v odvolaní sa odvolací súd v odôvodnení rozsudku tiež vysporiadal (bod 12.1.). Z kontextu odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia v spojení s rozsudkom súdu odvolacieho je možné bez väčších problémov vyvodiť i označenie protiprávnosti konania žalovaného, ktorá napokon nepriamo vyplýva i zo samotného znenia výrokov I. a II. prvoinštančného rozsudku.

17.5. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Pokiaľ dovolateľ v rámci dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP namietal (aj) nesprávne právne posúdenie veci treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Na tomto závere zotrváva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1Cdo/71/2018, 2Cdo/49/2018, 3Cdo/37/2018, 4Cdo/1/2018, 5Cdo/191/2018, 7Cdo/79/2018, 8Cdo/76/2018).

18. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

19. V ustanovení § 421 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V danom prípade žalovaný vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a b/ ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

20.1. Najvyšší súd je toho názoru, že uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej

právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

20.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 písm. ods. 1 b/ CSP možno zase odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

20.3. Relevanciu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP (rovnako ako v prípade písmena c/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona) má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by naopak bola vyriešená správne, súdy (alebo prinajmenšom ten z nich, ktorý rozhodol v druhej inštancii) by nevyhnutne rozhodli (rozhodol) inak - teda spôsobom pre dovolateľa priaznivejším.

21. V danom prípade dovolateľovi nešlo vytknúť, žeby sa nepokúsil sformulovať právne otázky podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, prípade právnej otázky podľa písm. a/ citovaného zákonného ustanovenia, rovnako ani to, žeby dovolaním neoznačil rozhodnutie najvyššieho súdu predstavujúce výraz ustálenej judikatúry (ktorým môže byť za určitých okolností i jediné rozhodnutie, ak nebolo neskoršou rozhodovacou praxou prekonané), od ktorej sa mal podľa dovolateľa pri rozhodovaní odvolací súd neprípustne odkloniť. Problémom brániacim vecnej prejednávateľnosti dovolania v prejednávanej veci ale bolo práve to, že v prípade žiadnej z dovolateľom formulovaných otázok, so širokým možným záberom (bod 3.2. a 3.3.), nejde podľa názoru dovolacieho súdu usúdiť, že by práve od ich riešenia záviselo dovolaním napádané rozhodnutie odvolacieho súdu.

22. K spôsobu sformulovania oboch otázok platí, že tento vôbec nemal charakter polemiky so závermi odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku (dovolateľ ani nekonkretizoval ako nastolené otázky riešil odvolací súd), a to zjavne preto, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie žalovaný takéto námietky relevantným spôsobom neuplatnil.

22.1. K argumentácii žalovaným, že právne posúdenie výroku I. napadnutého rozsudku dovolacieho súdu podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka nižšími súdmi nie je správne, navyše len so všeobecným odkazom na judikát R 38/2010, podľa ktorého ide podľa dovolateľa v tomto prípade o nárok, ktorý treba podradiť pod § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko manipulácia s vodami (podzemnými, povrchovými a dažďovými) nepochádza z výkonu vlastníckeho práva, tak ako to vyžaduje § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom vlastníkom podzemnej vody nie je vlastník pozemku, je vo vlastníctve štátu, ktorá námietka bola žalovaným prvý krát uplatnená až v dovolaní (v odvolaní žalovaný len všeobecne, nekonkrétne namietal, že na daný skutkový stav nie je vhodným prostriedkom právnej ochrany žaloba v režime § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka), skutočnosť, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou v odvolaní neuplatnenou, nezakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nerobí z napadnutého rozsudku rozhodnutie po právnej stránke zásadné. V skutočnosti by sa zaoberanie s danou otázkou (i to len za predpokladu jej správnej formulácie konkretizáciou na danú prejednávanú vec) bola za danej opísanej situácie len požiadavkou na návod, ako v druhovo totožných prípadoch postupovať, aby žalovaný docielil úspech v spore.

22.2. Obdobne to platí i pre ďalšiu otázku, tu dokonca len s možnou dedukciou, ku ktorému nároku žalobcu sa otázka vzťahuje, pri ktorej otázke sa ešte viac (než v prípade rozobratom pod bodom zhora, 22.1.) prejavilo nespísanie dovolania aj v tejto časti jednou z jeho esenciálnych náležitostí a to dovolacími dôvodmi (z akých dôvodov - výmúč tvrdené nesprávne právne posúdenie - sa rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nesprávne, tu porovnaj i § 428 CSP) a takto aj nesplnenie podmienky v dovolaní vychádzajúcom z § 421 CSP uviesť, v čom spočíva nesprávnosť (dovolaním spochybňovaného) právneho posúdenia veci.

23. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a

v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

24. Dovolaciemu súdu za opísanej situácie preto neostalo iné, než dovolanie, ktorým bola neopodstatnene vytknutá tzv. zmätočnosťná vada podľa § 420 písm. f/ CSP odmietnuť ako neprípustné (§ 447 písm. c/ CSP) a v časti, v ktorej sa namietalo nesprávne právne posúdenie veci s ním naložiť rovnako, avšak pre kombináciu absencie jednej z náležitostí dovolania (§ 447 písm. d/ CSP) a ním spôsobeného nevymedzenia uplatneného dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v ustanoveniach §§ 431 až 435 (§ 447 písm. f/ CSP).

25. Najvyšší súd rozhodnutie o náhrade trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.